

Spirituální prvek v porozumění mezi národy

Rudolf Steiner

V souvislosti s tím, co bylo řečeno včera, lze ještě učinit několik poznámek. Viděli jsme, že máme-li s jasnozřivým vědomím vystoupit do vlastní duchovní oblasti a přiměřeným způsobem překročit práh duchovního světa, je nutné zanechat za sebou vše, čím mohou být vjemy fyzického světa, a vše, co se v tomto fyzickém světě může uskutečnit obyčejným myšlením, cítěním a chtěním; že se musíme připravit na to, jak budeme postaveni před děje a bytosti s takovými poznávacími znaky, které nemají nic z toho, co se může pozorovat a zjišťovat ve smyslovém světě. Ale k tomu je nutné, aby se duše napřed posílila, aby nejprve zesílily schopnosti duše. A tyto zesílené schopnosti duše musíme přinášet vzhůru, když překračujeme práh do duchovní oblasti - musíme něco s sebou přinést. Upozornili jsme na to, že všechno, co nám může dát smyslový svět, představy a city získané v tomto smyslovém světě, jsou obrazy toho, co lze vnímat smysly. Všechno, co se takto může získat, nemůže člověku v duchovním světě pomoci - jen to, co není obrazem smyslového světa, co zprvu pro smyslový svět nemá význam, co však může být ve smyslovém světě podníceno, co se může utvářet ve svobodném vnitřním duševním prožívání, právě to se musí přinášet do nadsmyslových světů. A tak jsme poukázali na to, jak si můžeme osvojit představy o trojnosti jako o číselném poměru, o úměrném spolupůsobení protikladů (při čemž jsme zvláště přihlíželi k luciferskému a ahri- manskému živlu), o středním stavu atd. Takové pojmy nemají zprvu ve fyzickém světě bezprostřední význam. Můžeme samozřejmě ve fyzickém světě vystačit bez těchto pojmů, ale chceme-li je vynést do duchovních světů, musíme je tvořit už ve fyzickém světě.

Proto jsme se pokusili za pomoci Benedictových nauk upozornit na to, jak na fyzické úrovni v lidském kulturním vývoji působí v trojnosti myšlenky, slova a písma střední stav, luciferský a ahrimanský živel.

V návaznosti na to chci poznamenat, že zde přichází v úvahu mnohé, co se při správném náhledu může skutečně stát nesmírně potřebným pro pochopení života lidstva, které si člověk bude muset z naší přítomnosti vydobýt, má-li se kultura vyvíjet správným směrem. Lidé brzy zpozorují, že nebude možné vystačit s pojmy, vytvářenými z podmínek, z nichž by si chtělo dnes tak pohodlné lidstvo tvořit své pojmy pro pochopení národů a doby. Mezi evropskými kulturními národy, které se liší podle řeči, máme také národy, které se liší znaky svého písma. Západní národy Evropy píšou tak zvanými latinskými písmeny, ale jsou také evropské národy, které píšou docela jinými formami písmen. V Evropě k latinským písmenům přistupuje také tzv. kurent, písmo gotické, a obojí existuje vedle sebe. To je významný jev pro posuzování evropské kultury. Takové věci jsou zdánlivě malými symptomy, ale jako symptomy vyhnané na povrch, poukazují k hlubokým základům bytí.

Národy používající různé písemné znaky dospějí k vzájemnému porozumění teprve tehdy, až budou mít na zřeteli, že takové porozumění se musí přivodit společným uchopením spirituálního elementu. Pro národy, které píšou různými písemnými znaky a tím dávají

ahrimanskému podnětu zvláštní místa k útoku, nestačí dorozumění za pouhých podmínek fyzické úrovně, ale oba národy musí uchopit spirituální prvek a právě v tomto spirituálním prvku musí hledat harmonii. Národy píšící latinkou musí k vzájemnému dorozumění dostat spirituální element tak daleko, aby si rozuměly také ve vztahu ke skutečným fyzickým úrovně. Kdo chápe takové věci, jak se teď o nich mluvilo, může to poznat ve vzájemných poměrech života evropských národů. A je hluboce významné, že ve střední Evropě, aby se takřka vyjádřil onen zvláštní vztah ahrimanského a luciferského živlu, se obou způsobů písma používá vedle sebe. Důvodem toho je, že se tu může dosáhnout středního stavu jen za zcela zvláštních obtíží, takže ahrimanskému živlu více vystavená latinská abeceda se musí přivést do určitého protikladu k abecedě gotické, více vystavené živlu luciferskému. Je charakteristické, že někteří lidé musí ve svém psaní míchat dohromady písmo kurentu a latinky. Takové směšování je nesmírně významné, protože ukazuje na něco v hlubokých základech duše. Zjevuje to důležitou skutečnost, jak zvláštním způsobem se musí taková osobnost vypořádat s luciferským a ahrimanským živlem. Zde záleží na tom, že když někdo píše německy, musí se velice namáhat, aby neupadl do psaní kurentem, a když chce psát kurentem, aby neupadl do latinky.

Pozorovat život tímto jemným způsobem, že se díváme na symptomy, vynášející na povrch, co působí v okultních hlubinách, to bude v budoucnosti stále nezbytnější. Tím se budeme učit osvojovat ve fyzicko-smyslovém světě takové představy, pocity a pojmy, které pak můžeme příznivým způsobem přenést přes práh nahoru do duchovní oblasti.